

מסכת יבמות דף קיט.

• משנה

<p>היתה לאשה חמות במדינת הים, וכשיצאה לא היה לה בן, ובעלה של אשה זו מת בלא בניים, ולא היו לו אחים בשעה שיצא אמו למדינת הים, אינה חוששת שמא חמותה ילדה בן (יבם) *** ומותרת לשוק מיד</p>	<p>האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים, ובאו ואמרו לה מת בעלך, לא תנשא, הואיל ובלא בניים יצא בעלה, ולא תתייבם, שמא ילדה צרתה, עד שתדע שמא מעוברת היא צרתה **</p>
<p>ואם יצתה חמותה למדינת הים כשהיא מעוברת, חוששת שמא זכר היה, ולא תנשא, רבי יהושע אומר, אינה חוששת, דאיכא למימר שמא הפילה, ואת"ל לא הפילה, שמא נקבה היתה</p>	
<p>** בגמ' מפרש לשון המשנה "שמא מעוברת היא צרתה" דלהא צרה הוא דחיישינן, אבל לצרה אחריתי, לא חיישינן, דאם באו עדים שאין צרתה מעוברת, אינה חוששת שמא אשה אחרת נשא, ומותרת ליבם</p>	
<p>*** אע"ג דחיישינן ברישא באשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים שמא ילדה צרה, התם הוא דכל מה שילדה צרה, בין זכר ובין נקבה, מפיק לה להא מיבם, אבל הכא בסיפא בחמותה שהלכה למדינת הים, אפילו אם ילדה, לא זקיק לה להך אא"כ ילדה זכר, וכולי האי לא חיישינן שמא ילדה, וזכר היה</p>	

• קושית הגמרא

<p>קושית הגמרא על הרישא באשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים....</p>	
<p>אלא לא תנשא לשוק, אמאי לא? אמאי לא הולך אחר רוב נשים, ורוב נשים מתעברות ויולדות?</p>	<p>בשלמא יבומי לא, דדלמא מיעברא וקפגעה באשת אח דאורייתא,</p>

• תירוץ הגמרא

<p>דמצינו דר' מאיר חייש למיעוטא גבי כותים, שגזר על כל כותים משום אותם שמצאו דמות יונה בהר גריזים, והשתחוו לה</p>	<p>משנתינו רבי מאיר דחייש למיעוטא, ולכן לא תנשא לשוק, דחיישינן שמא לא ילדה צרתה</p>
<p>ואין לומר דמשנתינו נמי אליבא דרבנן, דאפילו לרבנן דאזלי בתר רובא, זה דוקא ברובא דאיתא קמן **, אבל ברובא דליתא קמן, כגון הכא דניזול בתר רוב נשים שבעולם, אפילו רבנן מודי דאין הולכין אחר הרוב וחיישינן למיעוטא,</p>	
<p>דהא רבנן הולכין אחר הרוב אפילו ברובא דליתא קמן דמתירין קטן וקטנה לייבם, ואינם חוששין למיעוטא שמא סריס הוא או שמא איילונית היא</p>	
<p>** רובא דאיתא קמן כגון תשע חנויות, דתניא ובנמצא, הלך אחר הרוב, דכיון דחנויות לפנינו הן, ואנו רואין שרובן מוכרי בשר שחוטה, וכן סנהדרי רובא דאיתא קמן הוא, בי"ב מזכין וי"א מחייבין, דקיי"ל דזכאי, דהואיל ורוב מזכין וקמן נינהו</p>	

מסכת יבמות דף קיט

• ברייתא הנ"ל שרבנן הולכין אחר הרוב אפילו ברובא דליתא קמן...

רבנן (הולכין אחר הרוב)	רבי מאיר (חושש למיעוטא)
אמרו לו לר' מאיר, יפה אמרת שאין חולצין, "איש" כתיב בפרשה, ומקשינן "אשה" ל"איש", אלא מה טעם אין מייבמין?	קטן וקטנה לא חולצין ולא מייבמין, דברי רבי מאיר
ורבנן סברי זיל בתר רובא דקטנים, ורוב קטנים לאו סריסיי נינהו, זיל בתר רוב קטנות, ורוב קטנות לאו אילונית נינהו	אמר להם, קטן שמא ימצא סריס, קטנה, שמא תמצא אילונית, ונמצאו פוגעים בערוה

• קושית הגמ' - במאי אוקימתא...

<p>וליכא למימר בזכרים מיעוטא דמיעוטא, וא"כ אפילו לר"מ לא חיישינן, דאין זכרים אלא חד מיעוטא, ולר"מ שפיר חיישינן, דרוב נשים מתעברות ויולדות, ומיעוט מפילות, וכל היולדות, מחצה זכרים ומחצה נקבות, סמוך מיעוטא דמפילות למחצה נקבות, והווי להו זכרים מיעוטא</p>	<p>במאי אוקימתא, כר"מ, אימא סיפא, היתה לה חמות במדינת הים, וכשיצאה לא היה לה בן, ואין יבם לזו, אינה חוששת שמא ילדה חמותה, ועכשיו יש לה יבם, ואי משנתנו ר"מ דחושש למיעוטא, א"כ בסיפא נמי, דיש חשש של מיעוט זכרים, אמאי אין אנו חוששין שיש לה יבם ואסורה לשוק?</p>
--	--

• תירוץ של הגמ'...

תירוץ הגמ' - כיון דאיחזקא לשוק, לא חייש ר"מ שמא נתעברה חמותה וילדה זכר, אלא אוקמה אחזקה שמתרת לשוק	
<p>קושית הגמ' - א"כ ברישא נמי כשהלך בעלה וצרתה למדינת הים, לימא שהחזקה ליבם, ולא ליחוש דלמא ילדה צרתה בן ואסורה ליבם, ואמאי לא תתייבם? (תוס' - דס"ד השתא כמו דחזקה לשוק מהני בהדי רוב דלא ילדה זכר, ה"נ מהני חזקה לייבום בהדי מיעוט דמפילות ותתייבם)</p>	
<p>וליכא למימר רישא דאיסור כרת, חששו שמא נתעברה צרתה, סיפא, דאינה אלא איסור לאו, לא חששו שמא נתעברה חמותה, ואוקמה אחזקה</p>	<p>דהא דאורייתא והא דאורייתא, מה לי איסור כרת, מה לי איסור לאו **</p>
<p>** דאה"נ אם היתה הרחקה דרבנן בדבר המותר, אז י"ל אוקמה אחזקה ולא חיישינן ולא אסרינן דבר המותר, אבל כאן, איסור דאורייתא היא, ויש לחשוש בלאו כמו דחיישינן בכרת</p>	

• אלא אמר רבא...

רישא באשה שהלכה בעלה וצרתה למדינת הים....	סיפא באשה שהלכה חמותה למדינת הים...
<p>רישא חזקה לייבום, ורובא לשוק, דרוב נשים מתעברות ויולדות, והרי ילדה צרתה, ונפטרה גם היא, וחזקה לא עדיף כי רובא, דניזיל בתר חזקה, הלכך לא תתייבם, ולשוק נמי לא,</p>	<p>סיפא חזקה לשוק, שהרי בלא יבם היתה תחלה כשיצתה, ורובא לשוק, דאפילו אם נתעברה חמותה, שמא נקבה היתה או נפל, דרוב עוברים נפלים ונקבות כדאמרינן לעיל, הווי זכרים דקיימא מיעוטא, וה"נ איכא חזקה לשוק עם רובא לשוק, דמרע נמי לחששא דמיעוטא דזכרים הווי להו מיעוטא דמיעוטא,</p>
כר' מאיר דחייש למיעוטא	ובמיעוטא דמיעוטא לא חייש רבי מאיר

מסכת יבמות דף קיט:

• לא תנשא ולא תתייבם...

<p>למדנו במשנתנו, האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים, ובאו ואמרו לה מת בעלך, לא תנשא, הואיל ובלא בניים יצא, ולא תתייבם, שמא ילדה צרתה, עד שתדע שמא מעוברת היא צרתה</p>	
<p>קושיית הגמרא - ולעולם לא תנשא עד שתדע אם יש לצרתה ולד או לא? אמאי לא תחלוץ ממה נפשך, ותצא לשוק?</p>	
<p>רבי חנינא</p>	<p>זעירי</p>
<p>לעצמה תמתין <u>שלושה</u> חדשים, ולחברתה לעולם, ולא אמרינן תחלוץ ממה נפשך ****</p>	<p>לעצמה תמתין <u>שלושה</u> חדשים, ** ולחברתה תמתין <u>תשעה</u> חדשים, *** ואז חולצת ממה נפשך</p>
<p>** בשביל עצמה תמתין שלושה חדשים, דכל הנשים צריכות להמתין ג' חדשים, ואפילו בעלה מת במדינת הים, דליכא למיחש שמא מעוברת היא, דהא זקנה ואיילונית נמי צריכות להמתין ג' חדשים, כדאמרינן בהחולץ, כולן צריכות להמתין</p>	
<p>*** לחברתה תמתין תשעה חדשים, שאפילו חלצה, לא תנשא בתוך ט', שמא מעוברת היא, והולד של קיימא, ואין חליצה פוטרת לזו אלא הולד פוטר, ואין הולד פוטר עד שיצא לאויר העולם</p>	
<p>**** בשביל חברתה צריכה להמתין לעולם עד שתדע אם ילדה צרתה ולד אם לאו, וליכא למימר תחלוץ לאחר ט' ממה נפשך, ותנשא, אם ילדה צרתה, הרי נפטרה, ואם לאו, הרי חליצתה פוטרתה, דחשינן שלאחר החליצה יבואו עדים שנולדה צרתה, ומותרת לכהונה, ואפילו אם יכריזו שלא היתה חלוצה ומותרת לכהונה, חוששין שיש מי שהיה בחליצה ולא שמע ההכרזה, ואם נשאת לכהן, יאמר שחלוצה מותרת לכהונה, לכן לא תחלוץ ולא תנשא לעולם עד שתדע אם יש לצרתה ולד או לא</p>	

• תנן....

<p>האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, והלכה בלא בן, ואמרה ילדה לי בן במדינת הים, ואמרה מת בני ואח"כ מת בעלי, והריני זקוקה ליבם כבתחילה, נאמנת</p>	<p>דכיון שיצאת בחזקת עתידה לייבם אם מת בעלה, דהא אין לה בן, לכן עכשיו שאמרה שילדה לו בן, אלא שמת לפני מיתת בעלה ומותרת ליבם, נאמנת, דאמרינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר</p>
<p>אבל אם אמרה מת בעלי ואח"כ מת בני, אינה נאמנת להנשא לשוק, וחוששין לדבריה, וחולצת ולא מתייבמת</p>	<p>דכיון שיצאת בחזקת עתידה לייבם, וחיישין דלמא משום דסניא ליה קאמרה דילדה בן, לכן אינה נאמנת להיות מותרת לשוק בלא חליצה, אבל חוששין לדבריה ואסורה ליבם, דשויתא לנפשה חתיכה דאיסורא</p>
<p>קושיית הגמ' - וליחוש דלמא אתו עדים ואמרי כדקאמרה שמת בעלה ואח"כ מת בנה, ולא היתה זקוקה לו, ואין חליצתה כלום, ומותרת לכהונה, ונמצא אתה מצריכה כרוז לכהונה?</p>	
<p>רב פפא - שהיתה גרושה כבר מאיש אחר, שפסלה לכהונה עולמית</p>	<p>רב חייה בריה דרב הונא - באמרה אני ובניי ובעלי נחבאנו במערה, ואין איש עמנו לבא ולהעיד, הלכך ליכא למיחש דלמא אתי סהדי</p>

מסכת יבמות דף קיט:

• משנה

שמעון		ראובן		שתי יבמות (נשי שני אחים), זו אומרת מת בעלי,
חנה		רחל		וזו אומרת מת בעלי
<p>רחל אסורה לשוק מפני שמעון בעלה של חנה שהוא יבמה, דשמה חי הוא וזקוקה לו, ואע"פ שאשתו חנה אומרת שמת בעלה שמעון, אינה נאמנת איבמתה שתנשא על פיה, שאין יבמה מעידה על חברתה, שהיא אחת מחמש נשים שאין נאמנות להעידה, וכן חנה אסורה לשוק מפני ראובן בעלה של רחל שהוא יבמה, דשמה חי הוא וזקוקה לו.....</p>				
שמעון		ראובן		לזו עדים שמת בעלה
חנה		רחל		ולזו אין עדים שמת בעלה,
<p>את שיש לה עדים, אסורה, מפני יבמה דשמה חי הוא, דעדים מאי אהנו לה, הא היא נמי מהימנא לומר מת בעלי, ואת שאין לה עדים, מותרת לשוק, דהא אמרה שהוא מת, ובשביל יבמה נמי לא חיישינן, שהרי יש עדים שמת</p>				
שמעון		ראובן		לזו בנים ולזו אין בנים,
חנה		רחל		ואין עדים לא לזו ולא לזו
<p>את שיש לו בנים, מותרת, ואת שאין לה בנים, אסורה</p>				
שמעון		ראובן		נתייבמו,
חנה		רחל		ומתו היבמין
<p>אסורות להנשא לשוק, זו מפני בעלה הראשון של זו, וזו מפני בעלה הראשון של זו, שמא עדיין הם חיים, ואע"פ שנשא שתייהן ליבמין בחזקת שמתו בעליהם, אצל עצמן נאמנות, אבל עכשיו כשינשאו לשוק, נמצא עדותה של זו מועיל לזו, ואין יבמות מעידות זו על זו צד היתר</p>				
<p>ר' אלעזר אומר, הואיל והותרו ליבמין בחזקת שמתו בעליהם, הותרו לכל אדם, ותו לא מיתסרן דניחוש לשמא חיין הם</p>				

• תנא...

שמעון		ראובן		לזו עדים בנים
חנה		רחל		ולזו לא עדים ולא בנים,
<p>שתייהן מותרות, שאין כאן זיקת יבום, זו מפני בניה, וזו בעדי חברתה</p>				
שמעון		ראובן		נתייבמו,
חנה		רחל		ומתו היבמין
<p>אסורות להנשא לשוק, זו מפני בעלה הראשון של זו, וזו מפני בעלה הראשון של זו, שמא עדיין הם חיים....</p>				
<p>ר' אלעזר אומר, הואיל והותרו ליבמין בחזקת שמתו בעליהם, הותרו לכל אדם</p>				

מסכת יבמות דף קיט:

• בעי רבא... (דף קיט:-קכ).

מאי טעמא דרבי אלעזר בנתייבמו ומתו, דמותרות להנשא,	
או דלמא	משום דקסבר צרה מעידה לחברתה,
משום דהיא לא מקלקלא נפשה כדי להזיק צרתה, וכיון שנשאת, נמי נאמנת על צרתה?	דהא שתי יבמות צרות ניהו, ומפני צד צרות לא נפסלו מלהעיד זו לזו, שסבר רבי אלעזר דצרה מעידה לחברתה
ונפקא מינה להשיא את הצרה לפני שתנשא היא (המעידה)	
ואי משום דקסבר דהיא לא מקלקלא נפשה,	דאי משום דקסבר צרה מעידה לחברתה,
אי לא נישאה עדיין המעידה, אין אנו משיאין את הצרה	אפילו אם עדיין לא נישאה המעידה, צרתה מותרת להנשא

*If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.*